

Izhaja
v ponedeljek, sredo
in petek.

Stane mesečno Din 7.—
za inozemstvo Din 20.—.
Posamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda števil. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravištvo:
Celje
Strossmayerjeva ulica 1
pritličje.
Rokopisov ne vračamo.
Oglaš po tarifu.
Telefon int. števil. 65.

Naši Nemci in manjšinske šole.

V Celju, 5. avgusta.

Ko je februarja meseca podpisal naučni minister Kumanudi znani odlok glede ustanavljanja nemških in madžarskih šol v mariborski oblasti, razume se, da le za nemško in madžarsko dečo, smo prerokovali, da bodo hoteli to izkoristiti vsenemški politični agitatorji, ki jih še živi dovolj med nami, za svoje svrhe. Kajti pri nas nimamo kompaktno naseljenih Nemcev nikjer drugod kot v Apaški kotlini, Kramaroveih in Fuksincih v Prekmurju in deloma v Mariboru. Drugod gre le za posameznike, za sporadične ostanke nekdanjih, za vladnim in finančnim pritiskom Nemstva zgrajenih nemških »predstraž« do sinjega Jadrana.

Sedaj je nemško politično in gospodarsko društvo v Mariboru, ki očitno živi še docela v starih avstrijskih tradicijah, začelo z velikopotezno akcijo za ustanovitev nemških šol, odnosno nemških paralelnih razredov skoraj v vseh krajih, kjer so obstajale nekdanje javne in šulvereinske ljudske šole. Izkoristilo je — z ozirom na koruške razmere sicer zelo neumestno — velikodušnost naše države docela v svoje, še vedno germanizacijske svrhe. Društvo je nalašč in namenoma prezrla, da spadajo v manjšinske šole očitno le nemški ali madžarski otroci, ne pa slovenski. Nemci dobro vedo, da ne spravijo niti v Celju ali Ptuj, kjer imajo za Mariborom gotovo še največ svojih ljudi, niti za jeden razred nemških otrok skupaj, to je takih otrok, ki so res nemški in ki bi trpeli v svoji osnovni naobrazbi, ako bi se jih podučevalo v slovenskem jeziku. Oni dobro vedo, da jim po določilih mirovne pogodbe in po intencijah Društva narodov ni mogoče izpolniti prvega predpogoja za potrebo manjšinskih nemških šol po teh krajih, poslati namreč v šolo dva, tri ducate svojih otrok. In vendar rujejo naprej!

Tu se sedaj jasno vidi namen. Ker nimajo Nemci lastnih otrok za nemške šole ali razrede, imeli bi pa radi nemške šole za pomembjevanje, najmanj pa za širjenje vsenemške propagande, si hočejo pridobiti za nje slovenske otroke in skušajo prepričati naše krajevne šolske oblasti, da je razumeti Kumanudijev odlok tako, da lahko

Burna seja Narodne skupščine.

Beograd, 6. avgusta. Današnja seja Narodne skupščine je bila zopet zelo viharina. Vladna večina je pokazala, da se hoče posluževati enakih metod, kakor pred 20. junijem, očitno v namenu, da izzove tudi zemljoradnike, da zapuste Narodno skupščino.

Na današnji seji je prišlo do zelo ostrega prerekanja med zemljoradniki in vladno večino, tako da je moral predsedujoči podpredsednik Kujundžić sejo vnovič prekiniti. Radikalni poslanec Milutinović je namreč predlagal, naj se vsem poslancem, ki ne prihajajo k sejam Narodne skupščine, ukinejo dnevnice. Zemljoradniki so proti temu odločno protestirali in naglašali, da poslanci opozicije ne morejo prihajati k sejam, če jih s samokresi gonijo iz Narodne skupščine.

Še hujša debata pa se je razvila o stališču skupščinskega podpredsednika,

ki je hotel kratkoma staviti z dnevnega reda vse predloge Kmetko-demokratske koalicije, češ da predlagatelji niso navzoči. Zemljoradniki so tudi proti temu najodločneje nastopili, vendar pa je večina odobrila stališče skupščinskega podpredsednika, vsled česar je prišlo do tako burnega prerekanja, da je moral podpredsednik sejo znova prekiniti.

Po zopetni otvoritvi je govoril zemljoradnik Lazić o kršitvi skupščinskeposlovnika s strani predsedujočega podpredsednika in grajal njegovo postopanje, naglašujoč, da morajo take metode, ki so popolnoma enake onim pred 20. junijem, roditi slabe posledice. Končno so zemljoradniki zahtevali, naj se poimensko kličejo poslanci, da se ugotovi sklepčnost. Proizvika ob 13. še traja.

Stanje Stjepana Radića je zelo resno.

Zagreb, 6. avgusta. Stanje Stjepana Radića je zelo resno. Bolnik je prebil noč zelo slabo. Danes je bilo pozvanih z Dunaja in iz Monakovega več zdrav-

nikov-spezialistov, kojih prihod se pričakuje drevi. V Beogradu so že razširjene vesti, da leži Stjepan Radić v agoniji.

Grozen požar pri Cerknici.

Cerknica, 6. avgusta. Včeraj okrog 6. popoldne je izbruhnil v vasi Gornje jezero požar, ki se je bliskovito razširil in upepelil vso vas. Od 40 hiš so ostale samo nova in stara šola ter dve kmečki hiši. 33 posestnikom je zgorelo vse njihovo imetje. Od vseh

pošljejo v nemške šole tudi slovenski stariši svoje otroke. Nemci hočejo na ta način izkoristiti deloma odvisnosti svojih uslužbenih ljudi, deloma nepoučenost slovenskih starišev o pravem namenu ljudske šole, deloma pa žalostne naše socialne in gospodarske razmere, ki nas silijo k eksportu svojih ljudi.

Dasi dobro vemo, da je bil Kumanudijev odlok le plačilo slovenskih klerikalcev za pomoč Nemcev pri občinskih volitvah v mariborski oblasti, smo navzlic vsemu prepričani, da naše šolske oblasti ne bodo pripustile, da bi ta odlok izrabljali razni, celo z inozemskim denarjem plačani agitatorji za svoje namene, ki se seveda pred vsem nikakor ne krijejo s cilji našega na-

pridelkov so rešili le en voz žita. Razen par glav goveje živine je postala vsa živina žrtev plamenov. Rešilna akcija je bila popolnoma onemogočena, ker je primanjkovalo vode in ker so bila vsa poslopja krita s salmo.

roda in države. Ker še žalibože ni kakega pravilnika ali izvršilne naredbe, bodó pa tudi podrejene oblasti same razumele, da ne smejo dopustiti očitne zlorabe osnovnih pojmov manjšinskega šolstva v smislu mednarodnih dogovorov v našo nacionalno in državno škodo, pa tudi v škodo otrok samih, ki se morajo v ljudski šoli najpreje naučiti elementarnih ved, ne pa samo tujega jezika, katerega doma vobče ne rabijo, v življenju pa le od slučaja do slučaja. Za poduk nemščine naj bo sicer po potrebi in n azahtevo skrbjeno le v višjih razredih ter v srednjih in strokovnih šolah. Nemcev je danes v Ameriki več ko je vseh nas Jugoslovanov; in vendar ni znan slučaj, da bi se v nemških

šolah učila angleščina ali španščina, da niti poljščina in ruščina ne, dasi sili tja stotisoče Nemcev za vsakdanjim kruhom. Kajti Nemci kot praktičen narod dobro vedo, da je za njih boljše, ako si prinesejo v tujino dovolj raznega potrebnega in praktičnega znanja kakor gramatikalno znanje dotičnega jezika.

Stvar je jasna in nič ne dvomimo, da bode akcija nemškega političnega in gospodarskega društva v Mariboru po zasluženju propadla radi svoje zakonite in stvarne nemogočnosti. Škoda je edino to, da gotovi nemški hujšakci ne morejo in nočejo dati deželi potrebnega narodnostnega miru. Zdi se nam, da je na dnevnem redu mnogo težavnejših vprašanj ko željice nekdanjih heilbruderjev.

Odpiranje in zapiranje trgovinskih in obrtnih obratov.

Prihodnje dni se objavi v »Uradnem listu« naredba velikega župana mariborske oblasti o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratov od 31. julija 1928.



Planeter
se neprestano suče okrog solca.
Ravnotako mirno mine dan ko se pere perilo, če gospodinja izkoristi 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin-
Milo s svojimi prednostmi

Olga Maryškova.

ŽIVLJENJE ŽENE

Zapiski Helene Klierove.

17

Od včeraj je tu zopet Emil. Ali ni to usoda? Ali še le danes zjutraj, ko sem o njem z materjo govorila, mi je povedala, kako se je zame po Jendovi smrti brigal, kaj je pretrpel in kako je jokal, ko je bil njegov dopust pri kraju, ne da bi bila jaz prišla k zavesti. Ni se mogel in ni se mogel ločiti od mene, še s stopnic se je vrnil k moji postelji, znova mi poljubljal roko in mater prosil, da bi skrbno pazila name. Tudi Jendovo fotografijo si je izprosil in materi z Dunaja pisal, da stoji na njegovi pisalni mizi.

Kako ga imam rada za to!

Hodimo vsi trije na izlete, Emil, Vladja in jaz. Otrok koraka navadno med nama in napeto posluša, kaj govoriva. Ko je Emil pripovedoval, kako razburjenje je zbudilo med njegovimi znanci moje prvo delo, je Vladja pogledal name neizmerno presenečen in njegova modra očka so izražala toliko občudovanja, da se nisem vzdržala, da ga ne bi nanje poljubila. Ko smo prišli domov, me je vprašal: »Ko bom velik, mi daš prečitati svojo knjižico?«

Nekoliko dni pozneje, ko smo prišli v bližnji gozd, je vprašal Emil Vladjo, ki je nedaleč trgal cvetlice:

»Ali ti ni, Vladja, žalostno, ko si vedno sam? Zakaj nimaš tovarišev, kakor jih je imel Jenda?« — »Ne uga-jajo mi, so preveč umazani. Hotel bi imeti Jendo ali še rajši sestrico, ali takšno, kakršna je mamica.« Zardel je, kakor da bi bil izdal kako veliko tajnost in takoj nato je zbežal znova v gozd.

»Vladja ima prav«, se je oglasil Emil, ne gledajoč na me. »Prilegala bi se vam hčerka, tako nekako temperamentno dekletce, kakor je bila mamica.«

»Je bila!« sem ponovila za njim, da bi zakrila zadrego. »Mislite, da lahko človek temperament zgubi?«

»Zgubiti ga seveda ne more, ali nauči se obvladati ga, včasih v svojo škodo.«

»Zakaj v svojo škodo? Mislim, da nikdar ne škoduje, ako se znamo obvladati.«

»Resnica, često je koristno, ako znamo prikriti nepoklicanim očem svoje notranje stanje, ali ako se obvladamo tudi napram svojim prijateljem, ako zapiramo pred njimi svoje srce, pa se ne smemo čuditi, da se ti prijatelji za-

lostno spominjajo časov, ko je bilo drugače.«

To se je glasilo preveč osebno. Pogledala sem pozornost na Emila, ki je izgledal nesrečno in naklonivši se k njemu, sem rekla: »Nikdar se ne zapiram pred svojimi resničnimi prijatelji in kako ste mi vi svoje prijateljstvo dokazali, sem zvedela od matere šele letos pri najinem prihodu. Ali veste, da je otrok z nama, nečem in ne morem pred njim govoriti o tem, kar bi vam rekla, ko bi bila z vami sama.«

Emilovo obličje se je zjasnilo. »Ali ne bi mogli priti kak dan sami v gozd? Tako rad bi vas o vsem mogočem vprašal, tako rad bi marsikaj od vas slišal! Za teden odidem in bogve, koliko let se zopet ne vidiva. Od česa bi živel? Na kaj bi se spominjal?«

Prišla sem v malo zadrego. Ali ne bi bilo od mene lahkomišelnost, ako bi privolila na sestanek, ali bi ne bilo nelepó, buditi v Emilu kdo ve kake nade? Kaj mi je več kakor prijatelj? Niti takšen ni ko Oberländer, s katerim si dopisujem in ki mu poročam o vsakem svojem dojmu, o vsakem razpoloženju —. Kaj bi mu jaz mogla biti?

Emil je postal žalosten, ko je videl moje oklevanje. »Mislim, da ste tisti, kakor ste bili prej. Kolikokrat sva bila skupaj v Dobravi? Ali vsekar — gospa svetnikova se boji za svoj dober glas!«

Njegov ton je bil neprijazen in po-

smehljiv, ali mene je ta opomba spravila do prisrčnega smeha.

»Tu je moja roka na to, da jutri pridem. Točno ob devetih.«

Hvaležno je pogledal name Emil in ker se je Vladja v tem trenutku vrnil iz gozda z velikim šopkom spominščic, ga je prijel radostno in v veselju ga je dvignil visoko v zrak. Kako moč ima ta človek v svojih malih rokah!

Je deset, Vladja davno tiše diha na svoji postelji, a jaz se še vedno ne morem ločiti od svojih zapiskov. Nekaj me teži in ne vem kaj. Ali je to strah pred jutrišnjim dnevom.

Ubogi, ubogi Emil! Kako mi ga je žal! Kako je mogoče po tolikih letih ljubiti ženo, o kateri ve, da pripada drugemu. Ne morem si predstaviti, da bi mogla imeti rada moža, o katerem bi vedela, da ima doma ženo, ki jo objema in poljublja, in da ima otroke — dokaz teh objetij? Kako je to mogoče?

Kako je mogoče upati in zopet obupati in znova trpeti? Kako je to čustvo, čegar moč je tako strašno velika?

Zakaj meni ni dano, da bi ga poznala? Poznam samo ljubezen do otrok, ali ljubezen do moža?

Oberländer je dobro slutil, da ga ljubim samo z dušo in v Emilu imam rada svojo mladost. Svojo mladost in svoje detinstvo, svoje dekliske snove in težnje. Ali ljubezen? Ne, ljubezni do njega ne čutim.

Ko mi je Emil v gozdarski koči

Ministrstvo socijalne politike je v svoji uredbi od 3. maja 1928 izdalo okvirne določbe in naložilo velikim županom, da vsak za svoje področje uredi obratovanje v trgovinskih in obrtnih obratih z upoštevanjem krajevnih in strokovnih prilik, pri čemur je pogo- lagati pažnjo na to, da se poslovalni čas obratovalnic sklada s predpisanim delovnim časom pomožnega osebja, v kolikor ne zahtevajo posebne prilike razlikovanja.

Naredba ureja obratovalni čas ločeno v posebnih poglavjih za delavnice, nedelje in praznike. Najvažnejše določbe so sledeče:

Ob delavnikih.

Obratovalni čas je določen za vse vrste obratovalnic, za poletni in zimski čas načelno na čas od pol 8. do pol 13. in od 14. do 17. oziroma 18. ali 19. ure, kakor je pač v poedinih strokah predpisan 8- oziroma 9- ali 10-urni delovni čas. Kjer je uvedeno neprekidno obratovanje, traja obratovalni čas od 7. oziroma 6. do 14. ure.

Poldnevni odmor odpade: v obrtnih delavnicah, v katerih se osebje poldnevno izmenjava, za odprte stojnice in za krošnjarje, ob dnevnih letnih in tedenskih blagovnih sejmov, na zadnji dan pred Veliko nočjo, Božičem in Binkošti in razun tega z dovoljenjem prvostopnega upravnega oblastva za izjemne slučaje, da se prepreči kvarjenje blaga.

Od pol 8. do 20. ure nepretrgoma smejo biti odprte obratovalnice, v katerih se streže gostom z mrzlimi jedili in alkoholnimi ali brezalkoholnimi pijačami, slaščičarne, točilnice brezalkoholnih pijač in prodajalne svežega sadja. Cvetličarske obratovalnice in prodajalne časopisov smejo zvečer držati odprto do 20. ure. Javnim kuhinjam in prodajalnam mleka in mlečnih izdelkov je dovoljeno neprestano obratovanje od 6. do 21. ure, spedijskim podjetjem pa poleti od 6. do 20., pozimi od 7. do 19. ure. Prodaja pečenega kostanja, časopisov in kočevskih predmetov po ulicah in javnih lokalih je dopustna do 22., sladoleda in hladilnih pijač poleti do 20. ure.

Denarni zavodi, zavarovalnice, tovarniške pisarne, veletrgovine, skladišča in razpošiljalnice smejo od 8. do 13. in 15. do 18. ure, mesnice in prekajevalnice od 6. do 11. in 16. do 20., kovaške delavnice od 6. do 12. in 15. do 18. ure. Podkovanje konj in živine se pripušča ob vsakem dnevnem času med 6. in 18. uro.

Brivnice se smejo odpirati od pol 8. do pol 13. in 14. do 19. ure. Ob sobotah in dnevi pred prazniki smejo biti zvečer 1 uro dalje in ob sobotah tudi v času poldnevnega odmora odprte.

V pekarnah se sme pričeti s pripravljanim delom ob 1., s splošnim delom pa ob 3. uri. V dnevnem času smejo biti odprte delavnice in prodaj-

jalne od 6. do 20. ure izvzemši soboto, ko se mora izdelovanje kruha končati najkasneje ob 15. uri.

Ob nedeljah.

Za nedelje je v splošnem uvedeno počivanje vsakega obratovanja. Odpirati smejo:

ves dan: javne kuhinje, prodajalne mleka, slaščičarne, fotografska in pogrebna podjetja, druge obratovalnice pa le na zadnjo predbožično nedeljo, če pade Božič na ponedeljek;

dopoldne: spedijska podjetja, cvetličarne, mesnice in prekajevalnice, prodajalne svežega sadja in časopisov ter čiste delikatesne trgovine, ki točijo tudi alkoholne pijače, za takojšen konzum v lokalih.

Brivnice smejo odpirati dopoldne razun v Mariboru in v občinah Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Studenci in Tezno. V zimskem času morajo biti brivnice tudi v Celju in sosednih krajih, Breg, Gaberje, Lava in Zavodna celo nedeljo zaprte.

Izdelovanje **pekarskega** peciva je ob nedeljah v splošnem prepovedano izvzemši zadnjo predbožično nedeljo, kadar pade Božič na ponedeljek. Prodajalne smejo biti do 12. ure odprte.

Trgovine smejo ob nedeljah odpirati od pol 8. do pol 10. ure v vsej oblasti izvzemši mesto Maribor z občinami Kamnica, Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Radvanje, Studenci in Tezno in mesto Celje z občino Celje okolica.

Krošnjarenje je ob nedeljah sploh prepovedano.

Ob praznikih.

Ob praznikih mora počivati delo:

a) ves dan: 1. januarja, 6. januarja, na Telovo, 1. novembra, 1., 17. in 25. decembra;

b) samo dopoldne: na Vidov dan in dan sv. Cirila in Metoda;

c) popoldne: 19. marca (izven Medjimurja in Prekmurja), na Vnebohod, 29. junija, 15. avgusta in 8. decembra.

Razun tega velja v murskosoboškem srezu tudi veliki petek kot praznik, na katerega morajo ostati vse obrtne in trgovske obratovalnice zaprte.

Za praznike veljajo v splošnem iste izjeme kakor za nedelje. Le pekarske delavnice smejo ob praznikih obratovati. Na velikonočno nedeljo in Božič mora brez izjeme vsako delo v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah počivati, na binkoštno nedeljo pa smejo poslovati samo javne kuhinje, prodajalne mleka, slaščičarne, fotografska in pogrebna podjetja.

Splošne odredbe.

Čas od 1. aprila do 30. septembra velja kot poletni, ostali meseci pa kot zimski čas.

Ako se v eni in isti obratovalnici izvršuje več vrst obrtov, veljajo za take lokalne strožji predpisi. Izjema je predvidena za urarske delavnice, katere se nahajajo v istem lokalni z urarskimi prodajalnami.

Iz predpisov te naredbe so izvzete med drugimi: vse vrste gostilniških obratovalnic, trafike, lekarne, podjetja za prevažanje oseb, javno postrežništvo in obratovalnice v zgradbah železniških postaj.

Prestopki se kaznujejo po prvostopnih upravnih oblastvih z denarnimi globami od 50 do 3.000 Din v korist sklada za obrtno in trgovsko šolstvo. Naredba stopi v veljavo takoj, ko se objavi v »Uradnem listu«.

Umor beograjskega novinarja v Zagrebu.

Kako je bil umor izvršen.

V Beogradu je vzbujalo že nekaj mesecev sem veliko pozornost pisanje sicer bolj zakotnega lista »Jedinstvo«, čegar lastnik in izdajatelj je bil 36-letni, v Sabcu rojeni novinar Vlada Ristović. List se je postavljaj strastno na velikosrbsko stališče in je šel tako daleč, da je grozil že pred usodnim 20. junijem vodjem KDK, osobito Stjepanu Radiću in Svetozariju Pribičeviću odkrito z umorom. Radi tega je napadel Svetozar Pribičević vladu že v Narodni skupščini in je to tudi še ponovno omenjal ob prihodu k sejam KDK v Zagrebu. V soboto pa je dopotoval Ristović v Zagreb, privatno ali poklicno, to še do danes ni dognano. Ponoči so ga okrog 11. ure spoznali na vrtu restavracije »Kola« hrvatski omladinici in so zahtevali, naj se s svojo družbo, dvema damama in jednim gospodom, takoj odstrani. Nastal je običajen krič, med katerim so pričeli mladi ljudje Ristovića pretepati. Ko je pričel bežati, so ga zasledovali in znova tepli. Nekdo ga je s palico tako močno udaril po desnem ušesu, da je krvavel. Pred kavarno »Korzo« je hotel skočiti v avto in se odpeljati v bolnišnico, kar so pa zasledovalci preprečili. Neki detektiv ga je tu spravil na policijo, kjer je pa službujoči uradnik izjavil, da naj gre najpreje z detektivom v zakladno bolnico, kjer ga naj obvežejo, na kar pa da ga bo de zaslišal. Na potu iz bolnice na policijo nazaj, pa je skočil na oglu Jelačićevega trga in Petrinjske ulice iz neke vože železniški ključavničar Šumić ter je oddal iz revolverja sedem strelcev na Ristovića in spremljajočega ga detektiva Plantozarja. Ristović je dobil tri strele ter je bil na licu mesta mrtev. Plantozar pa težko ranjen. Ranjen je bil v roko tudi neki pasant.

Kdo je atentator?

Atentator je takoj po izvršenem umoru zbežal, vendar pa so ga kmalu ujeli v neki hiši na Jelačićevem trgu in odpeljali na policijo. Izjavil je, da je videl na potu iz Zagreba v Jasenovac, kjer je delal, v vlaku Vlado Ristovića, katerega že pozna iz Beograda in se je obrnil v Zagreb, da ga zasleduje in vidi, kaj dela, ker ga je z ozi-

kot uredniku. Prosi me, da bi mu pokazala nekatera mesta v svoji knjigi o ženi. Povedal mi je, da že davno študira psiho žene in moja junakinja da ga zanima z nekoliko strani.

Kako bi mu ne ugodila? More nekaj avtorja bolj veseliti, kakor če vidi resnično zanimanje za svoje delo?

Napišem mu še danes dolg dopis in pojasnim mu obširno, kar mu na moji junakinji ni dovolj jasno.

Najina korespondenca je v polnem toku. Kako je zanimiva! Kako duhovita z njegove strani! Resnično, da se včasih za svoje dopise sramujem. Ne znam pisati drugače kakor preprosto, tako kakor govorim. Njegovi dopisi pa — kako razkošje! Koliko snovi je v njih, koliko vzpodbud k novim mislim! Ure premišlujem zdaj o njegovih dopisih. Ne da bi se v vsem z njimi strinjala. Ali boriti se za stvar s protivnikom, o katerem veš, da je globok, da se ne bije za malenkosti — kak užitek!

Radi korespondence s Kronskeym sem pozabila odgovoriti na dopis Oberländerjev, tako da me je skrbno vprašal, da-li nisem bolna?

Ne, moj dragi, to ni bolezen — narobe, v meni kakor da bi se bile okrepile vse sile. Bog ve, zakaj se nisem mogla odločiti, da bi Oberländerju povedala resnico — prvič v celoti dobi najinega prijateljstva. Izgovorila sem se z obilnim delom.

rom na pisanje »Jedinstva« sumil, da ima kak slab namen. Razburil se je tako, da je sklenil Ristovića ubiti.

Utis v Zagrebu. — Izjava KDK. — Izjava vlade.

V Zagrebu se navzlic postopanju Ristovićevega umor splošno obsoja. Vodstvo KDK je imelo včeraj dopoldne sejo, v kateri je sklenilo izdati narodu poziv, naj preneha z vsakimi manifestacijami, da se ne bi dalo prilike za nepotrebne represalije. Istotako se morajo odločno odkloniti v sedanji, čisto politični borbi z režimom vsa nasilna sredstva, ki se morejo izpremeniti v uboj ali krvoprelitje. Končno je treba omeniti, da je izdalo še včeraj predsedstvo vlade komunike, v katerem pravi, da je ubil Šumić Ristovića radi pisanja »Jedinstva«. Beograjski novinarji so sklenili, da se izvrši Ristovićevega pogreb na stroške njihovega združenja.

Velika sokolska slavnost na Sušaku.

S Sušaka poročajo pod 5. avgustom: Danes se je vršil tu VII. župni zlet sokolske župe »Rijeka«. Na to slavnost je dospelo na tisoče gostov iz cele kraljevine. Udeležbo iz Slovenije cenijo na 4.000. Tudi celjski »Sokol« je bil častno zastopan; podstarosta br. Drago Sirec je pripeljal od tam skoro 100 bratov in sester. Celotno mesto je bilo okrašeno z zastavami, na Jelačićevem trgu so bili postavljeni trije slavoloki. Ob 10. se je vršil slavnostni sokolski zbor pred sokolskim domom, od tam pa je šel sprevod na Regentov trg, kjer je bila razvita članska in naraščajska zastava sok. župe »Rijeka«. Kralja je zastopal kapitan vojne ladje G. Vučar, vojnega ministra pa major Andjelković. Župni članski zastavi je kumoval v imenu praškega župana dr. Baxe delegat mesta Prage dr. Peter Zenkl, naraščajski zastavi pa starosta JSS Engelbert Gangl iz Ljubljane. Po razvitju, ki je bilo spremljano z govori in petjem, se je razvil sprevod, v katerem je korakalo nad 2.000 sokolov z 23 zastavami, 150 vojakov in 52 mornarjev. V sprevodu je bilo zastopanih 22 sokolskih žup, med slovenskimi Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor in Novo mesto. Osobito je bilo ganljivo, ko so mahali z Reke z robci v pozdrav naši tamošnji rojaki, dočim smo morali ostati tostran Rečine...

Zaključek posvetovanj KDK v Zagrebu.

V petek so bile seje poslanskega kluba KDK v Zagrebu končane. V organizacijskem oziru je bil na koncu sprejet sklep, da se proglasi dosednji poslovni odbor KDK za izvršni odbor, kateremu pripadajo oba predsednika in 9 članov (med njimi dr. Žerjav, dr. Kramer in Ivan Pucelj) in se izvoli tudi akcijski odbor (v katerem je med drugimi dr. Pivko). Ta akcijski odbor ima razne odseke, na pr. odsek za domači in inozemski tisk, odsek za pravno in socijalno pomoč, odsek za gospodarske in finančne zadeve, odsek za kulturne zadeve itd. S tem so bile te seje, ki so imele v prvi vrsti namen organizirati med narodno borbo proti sedanjemu hegemonističnemu režimu. Baš ko so se zaključevale, je došla vest, da se hoče tudi večji del Davidovičevih pristašev na Hrvatskem priključiti KDK.

Drobne politične vesti.

Narodna skupščina je v petek kljub ostremu protestu srbskih zemljoradnikov odbila obtožbo proti dr. Korošcu radi postopanja policije v Beogradu

Sedaj
vidim, ko sem enkrat kupil, da je veletrgovina R. Stermecki, Celje, najboljši vir za nakup sukna, kamgarna za moške obleke, volne, svile, cefirja in delena za ženske obleke, platna, oksforda, modrotiska, cvilika ter sploh vse manufakture, ker je vse prvostopne kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn in mnogo nižja cena, kakor povsod drugod. Ogledajte si izložbo in zalogo veletrgovine R. Stermecki, Celje.

priznal svojo neizmerno ljubezen, ko sem mu povedala, kak je moj zakon, in ko se je pred menoj vrgel na kolena, mi objemal noge in strastno, jec-ljaje prosil za mojo ljubezen — on, človek zdržen, redkobeseden — beračil, tožil in zdihoval, sem jasno čutila, da bi mu ne mogla biti žena.

Instinktivno sem se umikala nazaj, da bi me ne mogel poljubiti — in vendar ga imam rada, cenim ga visoko in upoštevam njegove odlične lastnosti.

Tudi ponos se mi je vgnezdil v srce. Glej, mož skoro štiridesetleten, ne upal-jiv mladenič, čigar roke bi gotovo nobena ne zavrgla, prosi za mojo ljubezen — čaka na njo tri leta in bil bi bržkone čakal še dalje, ko bi mu ne bila povedala, da sem svobodna, da je moj zakon sama forma.

Zakaj me ima rad? Zato, ker sem lepa? Druge so lepše? Ker sem duševno bogata? So še bogatejše? Radi mojega literarnega imena? Njegovo znanstveno je bolj zvočno.

A vendar me ima rad. Kako me je prosil, da bi šla z Vladjo k njemu! Kako je prosjačil, da bi se vsaj preselila na Dunaj, da bi me mogel česče videti! Ničesar od tega mu ne morem izpolniti.

Ponudila sem mu svoje prijateljstvo, obljubila, da mu bom pisala — ogorčeno, strastno je odbil in prej, nego mi ga je bilo mogoče zadržati, je izginil v gozdu.

Vrnila sem se žalostna. Komu jaz prinašam srečo? Dala sem jo svojemu možu? Ali Oberländerju? Je srečen Emil?

Kaka kletv neki počiva na meni?

Emil je drugi dan po najinem sestanku odšel, ne da bi se bil s kom razločil.

Imela hi skažene vse počitnice, ako bi do tega ne bilo prišlo nekaj novega.

Pisal mi je urednik »Struj«, Kronskey, in me je vprašal, če ne bi imela kaj gotovega za novi letnik njegovega časopisa. Govoril je zelo lepo o obeh mojih delih; videti je, da jih je čital pozorno in da zna uginiti, kar sem samo naznačila.

Odgovorila sem mu z obratno pošto, da mi je zelo žal, ker ravno ničesar nimam in da ne morem pisati po naročilu. K temu potrebujem razpoloženja, a to zavisí od mnogih okolištin. Morda nekoč pozneje. Razume se, da bi si štela v čast, ko bi mogla biti šteta med sotrudnike »Struj«, med katerimi je toliko naših dobrih pisateljev.

Sem na to resnično ponosna. Ko bi mi bil kdo pred dvema letoma rekel, da se bo urednik potegoval za moje delo, bi se bila veselo zasmejala. Zdaj je to resnica.

Kronskey mi je pisal znova. Prosi me, da bi mu vsaj drugo prošnjo izpolnila, ko mu že ne morem ugoditi

in Zagrebu povodom demonstracij proti nettunskim konvencijam. V soboto je sprejela novi, enoten zakon o državljanstvu, ki ga je v glavnem izdelal bivši mariborski veliki župan g. dr. Pirkmajer. Nadalje je v soboto izvolila 21-članski odbor, ki se je včeraj posvetoval o znanih nettunskih konvencijah in jih je proti glasu zemljoradnika Joce Jovanovića kratkoma odobril. Pred skupščino samo pridejo konvencije še ta teden.

Utonil je včeraj v Dravi pri Osijeku

Domače vesti.

d »Kmetijski praznik« na Krškem polju 15. avgusta 1928. V četrti se vrši letos na zgodovinskem Krškem polju, pol ure oddaljeno od Krškega, veliko manifestacijsko zborovanje slovenskega in hrvatskega ljudstva. Manifestacijsko zborovanje bo združeno s konjskimi dirkami, ljudsko veselico in povorko narodnih noš in okrašenih voz z raznimi skupinami iz kmetijskega življenja. Na letošnjemu »Kmetijskemu prazniku« bo sodelovala celokupna kmetijsko-demokratska koalicija in na zborovanju bodo govorili voditelji KDK. Dnevni red »Kmetijskega praznika« bo sledeči: 1. Ob 8. uri dopoldne premovanje konj v Krškem. 2. Ob 12. uri odhod povorke iz Krškega na Krško polje. 3. Ob 2. uri veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem bodo govorili voditelji KDK. 4. Ob 3. uri popoldne pričetek konjske dirke. 5. Ob 5. uri popoldne pričetek ljudske veselice. Na »Kmetijskem prazniku« bo sodelovalo več godb. Preskrbljeno bo za dobro pijačo, topla in mrzla jedila. Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi srečolov. Vstopnina za stojišča 3 Din, za sedeže 5 Din.

d Stanje Stjepana Radića se je po včerajšnjih poročilih vsled nepravilnega delovanja srca poslabšalo. Včeraj se je brala na Markovem trgu v Zagrebu pod milim nehom maša za zdravje Stjepana Radića. Ves trg je bil okrašen s cvetjem in hrvatskimi zastavami. Mašo je bral župnik cerkve sv. Marka Svetozar Rittig.

d Poročil se je včeraj v Celju g. Božidar Ravnikar, sin tukajšnjega veletrgovca g. Ivana Ravnikarja, z gđ. Vero Dereanijevo, hčerko zdravnika g. dr. M. Dereanija. Bilo srečno!

d Srebrna poroka. Na domu v Ormožu slavi srebrno poroko v sredo, dne 8. avgusta t. l. predsednik podružnice Jugoslovanske Matice in višji davčni upravitelj v Ptuj, g. Ladislav Jerše s soprogo Štefanijo, učiteljico in predsednico ženske podružnice CM-družbe v Ptuj. Vrlemu narodnemu paru iskreno čestitamo!

d Poroči se jutri v Timisoari na Rumunskem trgovec g. Ignac Stössl z gđ. Annus Schlosser.

d Poročila sta se v soboto v Rogaški Slatini g. Drago Perdan, učitelj v Št. Pavlu pri Preb. in gđ. Lea Horvat, učiteljica v Majšpergu pri Ptuj. Bilo srečno!

d Tožbe radi »Celjskega doma«. Zadnja »Cillier Zeitung« napoveduje nadaljevanje tožb za sicer že zdavnaj plačani in prevzeti »Celjski dom«. Sedaj pravijo, da niso zadovoljni z ljubljansko razsodbo in da gredo naprej. »Deutscher Schulverein — Südmark« še ima denar, zakaj pa ne!

d Prvi izdaten dež v letošnjem poletju smo dobili danes. Ohladil je zrak in rešil bo, kar je še ostalo zelenega po vrtovih in njivah.

d Iz Celja. Vodstvo fer. glasbenega nadaljev. tečaja zagrebškega oblastnega odbora je poverilo vijolinski pouk in sem spadajoča metodična predavanja, ki se vršijo na zagrebški Muzički akademiji, g. Karlu Sancinu, ravnatelju šole Glasbene Matice v Celju.

d Prijavni rok za zgradbo stanovanjskih hiš v občini Celjski okolici je podaljšan do 19. avgusta 1928, vsled česar se pozivajo vsi oni, ki se namestavajo poslužiti te akcije, da se prijavijo do tega časa v občinski pisarni na Bregu med dopoldanskimi uradnimi urami, kjer se dobe tudi natančnejša pojasnila.

znani bivši srbski poslanec Hrv. srbske koalicije v hrvatskem saboru Vaso Mračević.

Zanimiva izjava radikalnega ministra. Včeraj je izjavil novi minister za agrarno reformo Daka Popović na banketu, ki so mu ga v Novem sadu priredili tamošnji radikali, da je politični položaj zelo težek, vendar pa da je vlada pripravljena ugoditi pomirljivim in legalnim zahtevam KDK, da bi se moglo delati. Minister misli, da se bode do jeseni položaj razčistil.

d Svetozar Pribičević na Bledu. Jutri se poda Svetozar Pribičević na odmor na Bled, kjer se nastani v vili »Wilsonia« kot gost poslanca HSS Shveglja.

d Novi nemški list v Mariboru. Danes ej pričel v Mariboru izhajati novi tednik »Montags - Presse«. Ker izjavljajo Nemci, da nimajo z njim ničesar opraviti, je verjetno, da stojijo za njim klerikalci.

d Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda se vrši letos 16. septembra v Novem mestu. 34 let je minilo, kar se je vršila velika skupščina v dolenski metropoli. Družbino vodstvo želi, da se zbero na ta dan vsi, ki jim je rodoljubje v srcu, ki pojmujemo veljavno obrambeno delovanje družbe sv. Cirila in Metoda. Velika C. M. skupščina v Novem mestu naj bo ogromen tabor vseh onih Slovencev, ki žele, da se ohrani majki Sloveniji rodna gruda in tudi najmanjši nje otrok, pa bodisi v tu- ali inozemstvu. Vsa narodna društva prosimo, da pri svojih prireditvah prizanašajo 16. septembru, da ima priliko vsakdo udeležiti se Velike skupščine. Istotako se obračamo na vse p. n. podružnice, da skušajo pripomoči h kar največji udeležbi.

d Jubilejna Kmetijska razstava na Pokrajinski razstavi od 1. do 10. septembra 1928 v Ljubljani. Malokomu je morda znan, da obstoja Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani že 160 let. V proslavo te 160-letnice priredi družba v nizu dosedanjih kmetijskih prireditev na Ljubljanskem velesejmu pestro in pregledno razstavo. Predpriprave so že v polnem teku, organizacija v razmahu. Program se bo torej letos še razširil, dasi so le skromna sredstva na razpolago. Dobra volja, moralna in gmotna podpora in želja po nadaljnjem napredku na začrtani poti, pa premagajo vse težave in naj so na videz še tako velike. Poleg strokovno-poučnega oddelka, ki bo obsegal poljedelstvo, travništvo, živinorejo, vinarstvo, sadjarstvo, gospodarske stavbe, planšarstvo, agrarne operacije in kmetijsko strokovno književnost, se bo priredila tudi velika mlekarstva razstava, razstava kmetijskih strojev in orodja, razstava vina, razstava konj in goveje živine. Nadalje je na programu razstava izdelkov kmetijske industrije, drobnice, čebelarstva razstava, razstava sadja in zelenjave. Agilen odbor je že s polno paro na delu, da izvede široko začrtan program v proslavo 160-letnice obstoja Kmetijske družbe, ponajveč pa iz vzgojno-poučnih in stanovskih razlogov. Ogled bodoče kmetijske razstave bo navdal vsakega pripadnika tega stanu s samozavestjo in z jasnejšim pogledom v lepšo bodočnost.

d Aero-klub »Naša krila« priredi dne 19. avgusta 1928 letalski dan na starem vojaškem vežbališču v Levcu pri Celju z raznovrstnim, zelo zanimivim sporedom, med drugim tudi poleti s paszirji. Obiskovalci izven Celja imajo na železnice 50% ni popust.

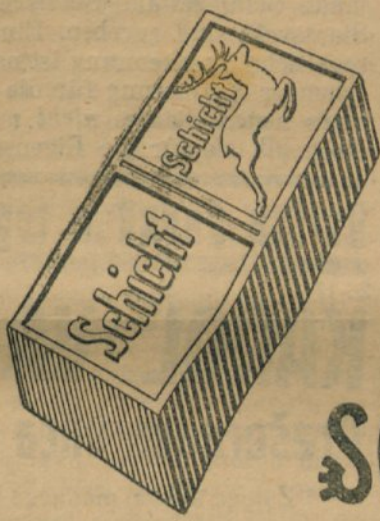
d Cene za jajca rastejo po vseh evropskih državah, ker je produkcija radi velike vročine padla. Pri nakupu je treba paziti, ker prihaja na trg veliko pokvarjenih jajc in pa plavačev.

d Cene za seno in slamo so v Mariboru stabilne. Seno stane tam 55 do 70 Din, slama pa 35 do 40 Din. V celjski okolici rastejo cene za seno. Isto stane sedaj že 80 do 100 Din meterski stot ob majhni ponudbi. Vsled še vedno trajajoče suše pričakujejo kmetje višjih cen.

d Lov na divje prešice v laškem srežu. Sreski poglavar v Laškem je odredil za 15. avgusta lov na divje prešice v občini Jurklošter in Sv. Lenart. Lovci se vabijo k udeležbi. Prihod na kolodvor v Rimske toplice z vlakom



Lepa Hrvatica



ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

dne 14. t. m. ob 19.30, kjer bodo čakali graščinski vozovi. Prenočišča v graščini in v dveh gostilnah.

d Narodna čitalnica v Šiški je obhajala včeraj na zelo slovesen način 50-letnico svojega obstoja. Ustanovil jo je 22. aprila l. 1878 Anton Knez. Na svojem včerajšnjem jubilejnim obćnem zboru je sklenila čitalnica ustanoviti javno ljudsko knjižnico. Po Šiški je bila prirejena včeraj popoldne slavnostna povorka z narodnimi nošami in se je vršila pri Stepiču velika ljudska veselica.

d Sedmi član Prpičeve tolovaške tolpe, neki Ante Jelinić, katerega so naknadno ujeli, je bil v soboto pred zagrebškim sodiščem obsojen na smrt. Smrtna obsodba na prejšnjih šestih članih še doslej ni potrjena.

d Selitev na jug. Srednjo vinarsko in sadjarsko šolo so preselili iz Maribora v Bukovo pri Negotinu. Premješeni so seveda tudi profesorji, med drugimi znana marljiva gospodarska pisatelja gg. Ciril Jeglič in Vinko Sadar.

d Iz Konjic nam poročajo: Te dni je udarila strela v hišo posestnika Štefana Pristernika, ubila hišnega lastnika in vžgala hišo, ki je popolnoma pogorela. Sosedna poslopja so rešili.

d Trebuk si je razrezal. V Zagrebu so našli včeraj zjutraj starinarja Arturja Bertića mrtvega v njegovi sobi. Ležal je nag v celi mlaki krvi na tleh. Poleg njega sta ležala dva velika krvava noža. Ugotovilo se je, da si je sam prerezal trebuh in na izkrvavenju umrl.

d Mesto Višnjagora na Kranjskem je obhajalo včeraj 450-letnico svojega obstoja. Dopoldne se je vršilo na trgu

slavnostno zborovanje, popoldne pa obćajna veselica gasilnega društva. Razstavljeni ste bili znamenita zastava grofov Turjaških iz turških bojev in pa stara sodniška palica, s katero so nekdanji višnjegorski sodniki udarjali na smrt obsojene zločince.

Priredite si sami svojo sodavico z orig. angl. sifonsko steklenico SPARKLET.

d Povožen je bil na ljubljanskem kolodvoru železničar Peter Ozbič. Stroj mu je odtrgal levo roko in zlomil desno nogo na štirih mestih. V bolnici je na to za četrte ure umrl.

d Gozdovi gore v okolici mesta Vrčca v Banatu. Prebivalstvu in vojaštvu se je posrečilo še le po večdnevnem trudu ogenj lokalizirati, dočim ga vsled pomanjkanja vode ne more pogasiti.

d Vino se sedaj zelo ponuja. Ker se povsod pričakuje obćlo in dobro letino, se trudijo zlasti oni, ki imajo še večje zaloge nakupljenega ali producirane vina, da se jih znebijo. Cene so zdatno popustile. Pri manjših producentih ni več blaga. Podobne razmere so po poročilih splitskih listov tudi v Dalmaciji. Tam stanejo vina sedaj 400—600 Din za hl. (Tukajšnja »dalmatinska« vina so navadno le petijot, ker bi drugače bila dražja.) Vsled slabše sadne letine se bode priporočala za domačo pijačo izdelava petijota. O krajevnih ošćodbah letine vsled toče poročajo iz Jeruzalema in Trške gore pri Novem mestu.

d Zanimivosti iz Banata. Sreški načelniki iz Banata so razposlali obći-

Prvi pogoj lepote

je čista, nežna in gladka polt, ki se dosega z uporabo

VESNA CREME

Lekarna PRAUNSPERGER, Zagreb, Starčević trg 18.

nam ukaz, da nikdo ne sme preje mlati, dokler ne pride srezki načelnik ali njegov namestnik in ne pregleda kraja, na katerem se mlati. (Tam se je mlatilo na njivah ali po dvoriščih pod milim nebom s stroji.) Ta pregled je bil bojda radi tega potreben, da dajo srezki načelniki ali njih namestniki strokovne nasvete, kako se pravilno postavijo in pripravijo mlatilni stroji v izogib nesrečam, v resnici pa radi dijet, ki so jih morali plačati kmetje policijskim organom. Ta »ogledi« so namreč bili le formelni in skupni, nosili so pa le tisoče in tisoče za dnevnice...

g Prometna statistika naših železnic. Generalna direkcija železnic je izdelala provizorno statistiko železnic o poslovanju vseh železnic, ki so v eksploataciji ministrstva saobračaja, v letu 1927. Iz statistike posnemamo: V eksploataciji države je bilo 6764 kilometrov normalno-tirnih in 2214 kilometrov ozkotirnih železniških prog. Lokomotiv je bilo: normalnotirnih 2012, ozkotirnih 755, skupno 2767. Potniških vagonov je bilo 3014 normalnih s 6736 osovčinami in 120.347 sedeži ter 648 ozkotirnih z 21.779 sedeži, torej skupno 3662 vagonov za potniški promet s 151.124 sedeži. V teh vagonih je bilo: 7703 sedežev prvega, 28.462 sedežev drugega, 112 tisoč 124 sedežev tretjega in 2835 sedežev četrtega razreda. Službenih vagonov za prevoz prtljage je bilo 1590. Tovornih pokritih vozov je bilo 22.928, odprtih 34.219, specialnih tovornih 1549, skupaj 58.696. Potnikov je bilo v letu 1927 odpremljenih: 70.673 v prvem, 1.809.909 v drugem, 35.724.609 v tretjem in 2.269.784 v četrtem razredu, skupno 39.874.975, prtljage pa 11.894 ton. Blaga se je prevozilo: ekspresnega in brzojavnega 130.590 ton, tovornega 15.705.464 in režijskega 3.010.995 ton, skupno 18.847.049 ton ali preračunano na vagone, 1.884.705 vagonov. V centralni službi je bilo 3257 uradnikov in uslužbencev, v »sekutivni 67.200 uslužbencev in delavcev, torej skupno 70.727 železničarjev. Za pogon se je porabilo 38.000 ton briketa, 1.448.000 ton raznega premoga ter 12.000 ton drv. Skupno 1 milijon 498.000 ton goriva. Potniki so vplačali na vozniinah 710.157.736 Din, za prevoz prtljage 7.476.784 Din, za prevoz blaga 1.533.299.195 Din. Raznih drugih dohodkov je bilo 77.354.151 dinarjev ter izrednih dohodkov 4 milijone 302.408 Din.

Kino.

Mestni kino. Ponedeljek 6., torek 7. in sredo 8. avgusta: »Mati moja, odpusti mi!« Prekrasna drama materine ljubezni v petih dejanjih. V glavnih ulogah Jeanne Brindeau, nepozabna mati v vefilmu »Carjev sel Mihajlo Strogov« in Lido Manetti. V ponedeljek in torek zvečer orkester. — Od četrta naprej se predvaja veličastni Ufa-film »Generalni direktor«. V glavnih ulogah Albert Bassermann, Alfred Abel, znan iz vefilma »Metropolis«, Hanna Ralph, Alerandra Sorina in Wilhelm Diegelmann.

Dr. L. Pitamic:

Država.

Po vsebini se deli razprava v šest delov. V I. razpravi g. pisatelj o bistvu države, v II. o državnih oblikah, v III. o državnih pravilih (ustava, zakon, uredba), v IV. o državnih organih, v V. o državi in meddržavnem pravu, v VI. o razmerju države do nedržavnih organizacij.

K bistvu države računa g. Pitamic:

1. pojem države,
2. državno ozemlje,
3. suverenost,
4. postanek države,
5. enotnost države.

Četrty odstavek. »Postanek države«, menda ne spada k bistvu države. V ostalem bi se imel glasiti: »Postanek in prestanek države«, ker g. pisec v tem odstavku tudi daje odgovor na vprašanje, kdaj država prestane.

Na prvi strani knjige piše, da še »ni dozorelo enotno in nesporno pojmovanje države... Vendar se more iz velikega števila sicer različnih definicij izluščiti kot stalno jedro skoro neoporejena trditev, da je država neka pravna združitev ali pravna organi-

zacija ljudi.« Ta trditev ne velja za despotije, ne velja za starejše orientalne države, pa tudi ne velja za države prirodnih narodov, ker v njih ni pravne reda. Saj piše Pitamic sam na str. 69: »Država z enotnim najvišjim, na pravne oblike nevezanim organom (despotija)«. Na drugi strani piše g. Pitamic, da je pojem države sestavljen (sintetičen), na 14. in 15. strani pa, da so znaki tega sestavljenega pojma: ozemlje, oblast, napisana ali običajna pravila in neodvisnost. Zakaj potem razprava o »državnem ozemlju« in »suverenosti« v posebnih odstavkih, pa ne v prvem odstavku z naslovom: »Pojem države?« Na str. 44 poda sledeče svoje pojmovanje sedanje države: »Država je pravna organizacija ljudi na določenem prostoru, katera je neposredno podrejena meddržavnemu pravu in kateri so podrejene vse pravne organizacije na tem prostoru, razen tistih, ki so same neposredno odvisne od meddržavnega prava«. Po tej definiciji bi se moral naslov knjige glasiti: Moderna država.

G. Pitamic se razlikuje s svojo definicijo pojma države od drugih pravnikov v tem, da je on, kolikor jaz vem, prvi in edini ki trdi, da je država neposredno podrejena meddržavnemu pravu. V predgovoru piše, da je na njegovo naziranje vplival dunajski profesor Kelsen in njegova šola. V definiciji pojma države pa je hodil g. Pitamic »po svojih potih«, ker Kelsen piše v svojem delu: »Die Verfassungsgesetze der Republik Deutschösterreich« na str. 37 v odstavku: »Exkurs über die völkerrechtliche Stellung Deutschösterreichs nach seiner Konstituierung: Die drei wesentlichen Elemente des Staates, die völkerrechtlich für eine Existenz erforderlich sind: Staatsgewalt, Staatsgebiet und Staatsvolk sind gegeben. Eine völkerrechtliche Anerkennung ist nach herrschender Auffassung für die Existenz eines neuen Staates nicht wesentlich. Doch gilt sie für die Eigenschaft des

Staates als vollberechtigtes und vollverpflichtetes Subjekt des Völkerrechtes und der Völkerrechtsgemeinschaft als konstitutiv (wesentlich).«

Velike države, kakor n. pr. United States of America, Velika Britanija, Francoska in Italija gotovo še ne bodo hotele svoje suverenosti podvreči višji suverenosti, namreč suverenosti meddržavnega prava. Saj se ga tudi Nemčija ni hotela držati pri izbruhu svetovne vojne. Treba pomisliti tudi to, da se je znanstveni temelj meddržavnemu pravu položil še le na početku 17. stoletja, in sicer od Nizozemca Huga de Groot-a (Hugo Grotius, 1583—1645) v njegovem delu »De jure belli et pacis« (1625), in da še dozdaj ni v vsem kodificirano. Zategadelj pa je še prezgodaj, da g. Pitamic polaga toliko važnost na veljavo mednarodnega prava v definiciji pojma države. Saj sam prizna v razpravi o državi in internacionalnem pravu na str. 454: »da so garancije za skladnost med internacionalnim in državnim pravom šibkejše nego za skladnost med raznimi stopinjami v okviru državnega prava.«

V svoji »Zbirki razprav javno-pravne vsebine«, izdane v Celju leta 1921, polemizirajoč proti definiciji pojma države od strani Rauchberga, Kelsena, Brachellija in Juratscheka v knjigi »Die Staaten Europas« in drugih nemških pravnikov, ki pripoznajo samo tri konkretne znake ali elemente v pojmu države, napisal sem o pojmu države sledečo definicijo: Pojem države je sestavljen od štirih znakov ali elementov. Pod državo (v politično-pravnem smislu) imamo razumevati:

1. omejeno zemljišče;
2. narod, ki ima pravico, da stanuje na tem zemljišču;
3. oblast, ki upravlja in vlada s tem zemljiščem in narodom, ki se briga za notranji mir in red in za sigurnost napram zunanjemu svetu;
4. popolno politično neodvisnost od drugih narodov.

Na to neodvisnost ali suverenost prema stranemu svetu se ni pozabilo v uvodu knjižice »Das Staatsrecht« v »Miniatur-Bibliothek«, kjer se citira definicija Heilfrona: Der Staat ist die selbständige Gemeinschaft der Bewohner eines bestimmten Gebietes unter einer höchsten Gewalt. V »Grundriss des Völkerrechtes« v isti Miniatur-Biblioteki se tudi samostojnost na prvo mesto postavlja, ker tam čitamo: Zum Begriffe des Staates gehören die Merkmale: 1. Die selbständige (souveraine) Staatsgewalt, 2. das Staatsgebiet, 3. das Staatsvolk. Tudi Pitamic piše na str. 30: »pravna organizacija, ki ni suverena, ni država«. Od večine nemških profesorjev državnega prava (tudi od Jellinecka; vidi Pit. Državo p. 34) za pojem države naštetih trije konkretni znaki: ozemlje, narod, oblast, veljajo tudi za pokrajino!

Na str. 23 omenja g. Pitamic, da ima slovenska beseda »država« poleg istega pomena kakor ga ima sedaj nemška beseda »Staat«, tudi še pomen »posestvo«. Ne samo v slovenskem, ampak tudi v hrvaškem ali srbskem jeziku ima beseda država poleg političnega tudi posestno značenje. V Bosni n. pr. lahko slišiš zemljišnega posestnika govoriti: »Ovo je moja država«. Angleška beseda »estate« je prevzeta francoska beseda »estat«, ki še v 17. stoletju pomeni tudi zemljišno posestvo. Francoski poslanik v Veneciji rabi n. pr. za posestva bana Nikole in njegovega brata Petra besedo »estats«. (Vidi Aeta coniurat. Petri a Zrinio, izd. od Bogosića na str. 239). V istem pomenu se rabi v istem stoletju tudi italijanska beseda »stato«. Beneški poslanik piše 2. maja 1669 svoji vladi iz Dunaja: »Il conte di Sdrino (ban Petar Zrinski) haveva composte le differenze per causa di religione fra il Ragozzi et li protestanti, che vivono nel stato del Ragozzi medesimo.« (Vidi Rački, Acta coniurat, p. 34.)

(Dalje prihodnjič.)

Emilijan Lilek.

Velika narodna trgovina
26-17
KAROL VANIČ
Prešernova ulica št. 15

Zaloga sukna, modnega volnenega blaga. — Sezonske novosti po najnižji ceni.

26 18

Švicarske ure,
zlato, srebro, briljante,
optika, očala
Največja delavnica

za vse v to stroko spadajoča dela.

Anton Lečnik

urar, juvelir, optik

CELJE, Glavni trg 4.

26 18

Premog iz vseh rudnikov in najboljše vrste dobavlja in dostavlja najcenejše

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Spretna prodajalka.
(poslovodkinja)

s kavcijo, se išče za Celje takoj. Ponudbe pod »Poslovodkinja« na upravo.

Dražbeni oklic.

V sredo, dne 8. avgusta 1928, se bo vršila pri okrajnem sodišču v Celju, soba štev. 4, dražba posestva Alojza in Amalije Kumer v Perčovniku, hišna štev. 30 in 33, skupno ali posamezno.

Najmanjši ponudke za domačijo pod hišno štev. 30 znaša 23.554 Din, za vinograd pod hišno štev. 33 pa 4.480 Din.

Kupci se k tej dražbi vabijo.



Gramofoni in plošče

iz tovarne Edison Bell-Penkala Ltd. kakor tudi plošče »His Master's Voice« in »Columbia« katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo proti gotovini in po zelo ugodnih obrokkih pri

Goričar & Leskovšek, Celje

knjigarna in veletrgovina s papirjem, pisalnimi in pisalnimi predmeti.

Inserirajte v »NOVI DOBI«

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige,
lepake, letake,
pisemske glave,
kuverte, vabila
i. dr. Vse tudi
v okusni izvedbi
in po zmerni ceni



**Zvezna
tiskarna
v Celju**